

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΙΦ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΣΕΞΙΣΜΟ, 25/2/16

Σας καλωσορίζω στη σημερινή ημερίδα που ασχολείται με το σεξισμό, ένα κοινωνικό πρόβλημα που τα τελευταία χρόνια αναδεικνύεται όλο και περισσότερο και στην Κύπρο. Οι γυναίκες δυστυχώς, αποτελούν κυρίως τα θύματα αυτού του φαινομένου, που καλύπτει όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας.

Ο σεξισμός έχει βιολογικό υπόβαθρο και αναπαράγει κοινωνικές διαφορές και γενικά διαφορές στη συμπεριφορά ανδρών και γυναικών. Ουσιαστικά, ο σεξισμός υποστηρίζει, τονίζει και υποδηλώνει την ανδρική ανωτερότητα και υπεροχή, έναντι της γυναικείας θεωρητικής κατωτερότητας και έχει τις ρίζες του στη δομή της κάθε κοινωνίας.

Προκαταλήψεις εις βάρος της γυναίκας υπήρχαν σε πολλές κοινωνίες από αρχαιοτάτων χρόνων και εξακολουθούν να υπάρχουν ως κοινωνικά στερεότυπα. Σε ένα απόσπασμα που αποδίδεται στον Πυθαγόρα, η δημιουργία του άντρα συνδέεται με την τάξη και το φώς, ενώ της γυναίκας με το χάος και το σκοτάδι. Ο Oscar Wilde, πίστευε πως οι γυναίκες είναι διακοσμητικό φύλο και πως δεν έχουν ποτέ να πούν τίποτα αλλά το λένε με χάρη.

Η προκατάληψη επομένως, τα στερεότυπα και η συμπεριφορά διάκρισης, είναι συστατικά στοιχεία του σεξισμού. Η προκατάληψη αναφέρεται στις αρνητικές στάσεις προς τις γυναίκες και περιλαμβάνει αισθήματα εχθρότητας και δυσαρέσκειας προς αυτές. Τα στερεότυπα είναι κοινωνικά κατασκευασμένες, ευρέως διαμορφωμένες, κοινωνικά έγκυρες γενικές πεποιθήσεις σχετικά με τις γυναίκες, που ενισχύουν, συμπληρώνουν ή δικαιολογούν τις προκαταλήψεις και συχνά προϋποθέτουν μια κατωτερότητα των γυναικών. Η συμπεριφορά διάκρισης αφορά καλυμμένες συμπεριφορές που έχουν ως στόχο τον διαχωρισμό των γυναικών μέσα από τον αποκλεισμό, την αποφυγή ή και την απομάκρυνση τους.

Οι περισσότεροι άνθρωποι, θύματα και δράστες, δυστυχώς δεν κατανοούν τον σεξισμό, ή αν τον κατανοούν, πιστεύουν ότι δεν είναι πρόβλημα.

Στόχος της σημερινής ημερίδας είναι η ανάδειξη και κατανόηση του προβλήματος αυτού που προσβάλλει ιδιαίτερα τις γυναίκες στην πολιτική και δημόσια ζωή, στην απασχόληση αλλά και σε πολλούς άλλους τομείς της καθημερινότητας.

Τα ΜΜΕ στην Κύπρο, και όχι μόνο, είναι ένα μέσο που καλλιεργεί το σεξισμό είτε μέσα από ψυχαγωγικές εκπομπές, είτε μέσα από διαφημίσεις και καθημερινές σειρές. Η γυναίκα προβάλλεται ως στολίδι, αντικείμενο πόθου και γενικά ως μέσο προσέλκυσης τηλεθεατών ή καταναλωτών. Βλέπουμε σχεδόν καθημερινά ένα διαρκή εξευτελισμό μέσω της γύμνιας, ενός σεξιστικού θεάματος, για προσέλκυση τηλεθέασης. Αυτό βέβαια το μόνο που δείχνει είναι έλλειψη παιδείας και κουλτούρας. Στην πλειοψηφία των διαφημίσεων, πρωταγωνιστικό ρόλο έχει η γυναίκα λόγω του πολλαπλού της ρόλου ως γυναίκας συζύγου, εργαζόμενης, νοικοκυράς και μητέρας. Προβάλλονται μόνο γυναίκες για προϊόντα που αφορούν το σπίτι την καθαριότητα και τη φροντίδα των παιδιών ωσάν τα θέματα αυτά να αφορούν μόνο γυναίκες.

Η γυναίκα προβάλλεται και προωθείται ως ντελικάτη σύζυγος, όμορφη, αισθησιακή, καλλίγραμμη, καλοντυμένη, όμορφα μακιγιαρισμένη, ως μοντέρνα νοικοκυρά, της οποίας το αποκλειστικό μέλημα είναι τα της κουζίνας ή τα του μακιγιάζ.

Οποιοδήποτε κι αν είναι το πρότυπο με το οποίο παρουσιάζεται η γυναίκα, είναι πάντα ελκυστική, περιποιημένη, με ιδιαίτερο ντύσιμο, άψογα χτενισμένη και μακιγιαρισμένη, χαμογελαστή, με έντονο βλέμμα, με στόχο να προσελκύσει το ανδρικό καταναλωτικό κοινό, επιδεικνύοντας κατά βάση τα σωματικά της προσόντα, αφού εμφανίζεται ως σύμβολο σεξουαλικότητας και αντικείμενο της ανδρικής επιθυμίας.

Οι γυναίκες, βιώνουν καθημερινά το σεξισμό. Διάχυτος παντού, άλλοτε γίνεται ορατός κι αντιληπτός και άλλοτε όχι. Επιβιώνει ακόμα και μέσω της γλώσσας μας. Όπως έχει παρατηρηθεί μέσα από κοινωνιογλωσσικές έρευνες η γλώσσα είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες μέσω του οποίου αντανακλώνται κοινωνικές ανισότητες. Αν θέλουμε να πάψει να υπάρχει ο σεξισμός στην κοινωνία, πρέπει να εκλείψουν και οι σεξιστικές φράσεις. Μόνο έτσι θα μπορούμε να ελέγχουμε τη σεξιστική σκέψη, για να μη μεταδίδεται πια μέσω των πράξεων, των διαφημίσεων, του λόγου και των βιβλίων.

Σημαντικό επομένως εργαλείο προώθησης ή εξάλειψης του σεξισμού, αποτελεί η γλώσσα μας. Μέχρι πρόσφατα, η ελληνική γλώσσα δεν είχε θηλυκά ουσιαστικά για πολλά επαγγέλματα, ιδιαίτερα για εκείνα τα επαγγέλματα που θεωρούνταν παραδοσιακά «αντρικά», όπου για το σχηματισμό των θηλυκών επαγγελματικών τίτλων χρησιμοποιείται η κατάληξη του αρσενικού τίτλου, με απλή αλλαγή στο άρθρο. Π.χ ο δικηγόρος η δικηγόρος, ο γιατρός, η γιατρός. Ενώ από τη μια, για παράδειγμα, έχουμε θηλυκά ουσιαστικά για τα επαγγέλματα της νοικοκυράς, της

μοδίστρας, της κομμώτριας, της εργάτριας, της υπηρέτριας, της δασκάλας, της καθηγήτριας, της χορεύτριας, από την άλλη, για πολλά άλλα επαγγέλματα, όπως αυτά του γιατρού, του δικηγόρου, του βουλευτή, του γραμματέα, του κλητήρα, του ταμιά, του λοχία, δεν έχουμε αντίστοιχο θηλυκό ουσιαστικό.

Σήμερα οι θεσμικές και νομικές εξελίξεις έχουν καταργήσει το διαχωρισμό των επαγγελμάτων σε αντρικά και γυναικεία και όλα σχεδόν τα επαγγέλματα μπορούν να ασκούνται εξίσου από άντρες και από γυναίκες. Ωστόσο, τα διεθνή στοιχεία και ερευνητικά δεδομένα, δείχνουν ότι παρά τις εκπαιδευτικές επιτυχίες και τα αυξημένα προσόντα, οι σύγχρονες νέες γυναίκες εξακολουθούν να βρίσκονται απέναντι σε παραδοσιακές προτεραιότητες στην ενήλικη ζωή τους.

Αυτό συμβαίνει επειδή η μετάβαση των γυναικών από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο τις ίδιες τις γυναίκες και τις πτυχές της ζωής τους, αλλά έχει σχέση και με το πώς έχουν διαμορφωθεί στις μέρες μας οι κοινωνικές σχέσεις και οι ταυτότητες των φύλων.

Τα γυναικεία επαγγέλματα έχουν χαμηλότερες αποδοχές, λιγότερες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και λιγότερο κοινωνικό κύρος από τα αντρικά. Οι γυναίκες εργάζονται κυρίως σε ανειδίκευτες και ημι-ανειδίκευτες χειρωνακτικές εργασίες, ή σε χαμηλόβαθμες και χαμηλόμισθες υπαλληλικές θέσεις. Σε ανώτατες διευθυντικές θέσεις και σε ελεύθερα επαγγέλματα υψηλού κύρους, βρίσκουμε λιγότερες γυναίκες από ότι άντρες.

Οι περισσότερες εργαζόμενες γυναίκες ανήκουν σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες απασχόλησης: Εκπαίδευση-κοινωνική πρόνοια-υγεία, υπαλληλικές θέσεις, πωλήσεις, και προσωπικές υπηρεσίες. Νοσοκόμα, δασκάλα, γραμματέας, υπάλληλος, σερβιτόρα, μπαργούμαν, ξενοδοχοϋπάλληλος, αεροσυνοδός, καθαρίστρια, μοδίστρα, πωλήτρια, ταμίας σε σούπερ- μάρκετ, δακτυλογράφος, κομμώτρια και άλλα, θεωρούνται ακόμη, ως επί το πλείστον, «γυναικεία επαγγέλματα» και αποτελούν συνήθως προεκτάσεις των παραδοσιακών οικογενειακών ρόλων που αποδίδει η κοινωνία στις γυναίκες και σχετίζονται με το σερβίρισμα, τη φροντίδα και παροχή υπηρεσιών στους άλλους.

Αισιοδοξώ ότι τα πορίσματα της σημερινής ημερίδας, θα αξιοποιηθούν από τους αρμόδιους φορείς με στόχο την καταπολέμηση του προβλήματος αυτού και την εξάλειψη του.

Ο σεβασμός στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια πρέπει να είναι πρωταρχικός μας στόχος. Ως Επιτροπή Ισότητας καταδικάζουμε το σεξισμό σε οποιαδήποτε μορφή του και ιδιαίτερα όταν αυτός εμφανίζεται στην απασχόληση με όλες τις αρνητικές συνέπειες του.

Θέλω να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συνδιοργανωτές μας της σημερινής ημερίδας την Επίτροπο Διοίκησης και το Γραφείο της που θα μας παρουσιάσουν τη δική τους μελέτη, καθώς επίσης και τη κα Δήμητρα Κογκίδου διακεκριμένη καθηγήτρια στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, για τα όσα ενδιαφέροντα θα μας παρουσιάσει σε λίγο. Ένα μεγάλο ευχαριστώ και στην κα Άννα Πηλαβάκη, επιστημονική συνεργάτιδα της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων για τη δική της βοήθεια και συμβολή για την υλοποίηση της σημερινής ημερίδας και την παρουσίαση της.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε και ευελπιστώ ότι η σημερινή ημερίδα θα συμβάλει τα μέγιστα στην καταπολέμηση του κοινωνικού αυτού προβλήματος.

Λουίζα Χριστοδουλίδου Ζαννέτου

Εισαγγελέας της Δημοκρατίας

Πρόεδρος Επιτροπής Ισότητας των Φύλων

25 Φεβρουαρίου 2016